

АНОТАЦІЯ

Коваленко К. М. Формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освіта, педагогічні науки. Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Лубни, 2026.

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вирішення суперечностей між: зростаючою суспільною потребою у формуванні академічно доброчесних громадян і фахівців та загальною несформованістю культури академічної доброчесності в українському суспільстві; необхідністю підготовки майбутніх педагогів, здатних транслювати принципи, норми й правила академічної доброчесності наступним поколінням та відсутністю цілісної, науково обґрунтованої системи такої підготовки у закладах вищої педагогічної освіти; об'єктивною потребою впровадження ефективних педагогічних технологій формування академічної доброчесності студентів у освітньому середовищі педагогічних університетів та майже повною відсутністю системних практик і методичних механізмів їх реалізації в освітньому процесі.

Потреба подолати зазначені суперечності зумовила розв'язання завдань, за якими зроблено узагальнені висновки. Здійснено теоретичний аналіз проблеми формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів.

У межах дослідження уточнено дефініції таких понять: *«академічна доброчесність»*, *«принципи академічної доброчесності»*, *«норми і правила дотримання академічної доброчесності»*, *«освітнє середовище педагогічних*

університетів», «процес професійної підготовки студентів в освітньому середовищі педагогічних університетів», «технологія формування академічної доброчесності», та на цій основі надано дефініцію ключового поняття дослідження «академічна доброчесність студентів педагогічних університетів» – інтегральна особистісно-професійна якість майбутнього педагога як носія морального прикладу та транслятора освітніх цінностей майбутнім поколінням, що виявляється у внутрішньо зумовленій потребі дотримуватися морально-етичних і академічних норм у навчальній, науковій та майбутній професійній діяльності.

Виділено та схарактеризовано структурні компоненти академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів: *ціннісно-мотиваційний* компонент, який визначає систему знань про ціннісні установки, на яких ґрунтується академічна доброчесність і мотивацію до різних видів освітньої й майбутньої професійної діяльності; *когнітивний* компонент, який відображає систему знань про академічну доброчесність і її порушення; *діяльнісний* компонент, який характеризується рівнем наявних умінь і навичок щодо дотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу; *рефлексивний* компонент визначає прагнення до самопізнання, самооцінки й самоконтролю, педагогічної рефлексії щодо сформованості норм і правил, а також уникнення порушень академічної доброчесності.

Для формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів теоретично обґрунтовано та розроблено *технологію формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів*, яку визначено як *сукупність раціональних форм, методів, засобів і ресурсів освітнього процесу, об'єднаних метою та єдністю реалізації, що спрямовані на формування академічної доброчесності студентів педагогічних університетів, а саме позитивної мотивації, інтегрованої системи знань, умінь і навичок щодо дотримання норм і правил академічної доброчесності в*

умовах педагогічного університету й упровадження їх у майбутній професійній діяльності. Основними складниками технології визначено такі блоки: *концептуально-цільовий* (мета, завдання, освітня парадигма, наукові підходи, принципи), *змістово-процесуальний* (зміст технології, структурні компоненти академічної доброчесності, технологічні засоби формування академічної доброчесності, етапи формування академічної доброчесності) та *діагностико-аналітичний* (компоненти, критерії, рівні, результат та його аналіз).

Визначено етапи реалізації технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів. Зокрема, *мотиваційно-цільовий*, що передбачав усвідомлення особистісної і соціальної значущості дотримання норм академічної доброчесності в процесі власного навчання й трансляції цих норм майбутньому поколінню. *Операційний*, покликаний забезпечити вирішення завдань, пов'язаних із розвитком структурних компонентів академічної доброчесності студентів педагогічних університетів (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) і спрямований на формування знань, умінь і навичок щодо дотримання норм і правил академічної доброчесності, а також вміння транслювати їх майбутньому поколінню в процесі професійної діяльності. *Рефлексивно-коригувальний* забезпечував самоаналіз і формування індивідуального шляху дотримання норм і правил академічної доброчесності, із подальшим коригуванням; прагнення до трансляції цих норм і правил у майбутній педагогічній діяльності.

Експериментально перевірено дієвість технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища. Застосування експериментальної технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічного університету мало позитивний ефект, що засвідчило ефективність і необхідність її впровадження в освітню практику педагогічних ЗВО.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено технологію формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів як сукупність раціональних форм, методів, засобів освітнього процесу, об'єднаних метою функціонування та єдністю реалізації, що спрямовані на формування академічної доброчесності на ціннісних засадах, інтегрованої системи знань про принципи, норми і правила академічної доброчесності, а також уміннях і навичках дотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності, рефлексивних навичок навчання, самоконтролю та професійної педагогічної діяльності; розроблено структурно-функційну модель технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів, представленою єдністю трьох блоків: концептуально-цільового (мета, завдання, результат, освітня парадигма, підходи, принципи), змістово-процесуального (види діяльності, методи, засоби, етапи технології) та діагностико-аналітичного (компоненти, критерії, рівні, результат); *удосконалено* форми і методи формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів; навчально-методичне забезпечення використання інтерактивних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти; діагностичний інструментарій дослідження рівнів сформованості академічної доброчесності студентів педагогічних університетів. *Подальшого розвитку* в дисертаційні роботі набули наукові уявлення про: сутність та структуру академічної доброчесності студентів ЗВО в сучасних умовах цифровізації; методологічні і теоретичні засади формування академічної доброчесності студентів педагогічних спеціальностей; взаємозв'язок та взаємозумовленість академічної доброчесності і успішної професійної компетентності.

Практичне значення результатів дослідження визначається розробленням і впровадженням у практику роботи ЗВО, що здійснюють підготовку здобувачів педагогічних спеціальностей, технології формування

академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів. Задля забезпечення ефективності технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів доповнено зміст освітніх компонентів загальної підготовки й психолого-педагогічного блоку, курс за вибором «Основи академічної доброчесності», програми самоосвітнього менеджменту «Академічна доброчесність учителя: професіоналізм чи вимога суспільства?»; організовано проходження навчання в Школі академічної доброчесності університету; запропоновано самостійну розробку здобувачами власного компендіуму «Академічна доброчесність у закладах освіти».

Ключові слова: академічна доброчесність, студенти педагогічних університетів, освітнє середовище, технологія формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України, зокрема, які включені до міжнародних наукометричних баз:

1. Коваленко К. М. Формування культури академічної доброчесності майбутніх учителів початкової школи на заняттях філологічного циклу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2021. № 8 (346). Ч. II. С. 80-88. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8\(346\)-2-80-88](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8(346)-2-80-88)

2. Коваленко К. М. Чесність, доброчесність, академічна доброчесність: співвідношення понять у науковому та законодавчому дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 76. Том 1. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». С. 283-289. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-1-44>

3. Коваленко К. М. Роль академічної доброчесності у процесі розробки дисциплін вільного вибору для здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 71. Т. 1, 2024. С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.2.28>

4. Коваленко К. М. Академічна доброчесність як складова педагогічної культури вчителя. *Вісник науки та освіти*. 2025. Вип. 10 (40). Київ: Видавнича група «Наукові перспективи». С. 1744–1751. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1744-1751](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1744-1751)

Статті в зарубіжних наукових виданнях:

5. Коваленко К. М. Educational environment of pedagogical universities in the system of forming academic integrity of higher education students. *SWorldJournal*. 2025. P 3. Issue 29. С. 12-19. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-29-03-028>

Статті в інших виданнях, матеріали конференцій:

6. Коваленко К. М., Починкова М. М. Упровадження «Школи академічної доброчесності» в університеті (на прикладі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»). *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті* : тези доповідей XLIV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2020 рік (30–31 березня 2021 р., м. Полтава). Ч. 2. Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 393-395. URL: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/11504/1/11504-%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d1%82%d0%b5%d0%b7%2030-31%20%d0%b1%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%b7%d0%bd%d1%8f%202021-%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%b9%20%d1%872.pdf>

7. Коваленко К. М. Академічна доброчесність в українському законодавстві. *Актуальні питання сучасних педагогічних та психологічних наук*: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (18–19 лютого 2022 р., м. Одеса). Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2022. С. 65-68. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/d442b330-4f98-4e59-937f-1702eb9b8759/content>

8. Коваленко К. М. Портрет сучасного вчителя початкової школи. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти* : матеріали I Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (27-28 квітня 2022 р., м. Полтава,) / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Полтава, 2022. С. 93-96. URL: <https://dSPACE.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9114>

9. Коваленко К. М. Прояви плагіату в закладах вищої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (16 – 18 березня 2023 р., м. Харків) / Харківський національний

педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2023. С. 785-788.
URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/8c84d398-41dc-45a7-9757-df1d9a051bc4>

10. Коваленко К. М. Академічна доброчесність як складова професійної та наукової етики у процесі підготовки майбутніх фахівців. *Професіоналізм педагога в умовах європейських цифрових інновацій* : матеріали Міжнародної онлайн-конференції (16-17 травня 2023 р., м. Слов'янськ, м. Дніпро) / відп. ред. О. Хващевська. Слов'янськ, 2023. С. 94-96. URL: <https://psll.paradox.dn.ua/zakhody/naukovo-praktychna-konferentsiia-profesionalizm-pedahoha-v-umovakh-yevropeyskykh-tsyfrovykh-innovatsii>

11. Коваленко К. М. Академічно доброчесне середовище для майбутніх учителів початкової школи. *Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки* : збірник наукових праць викладачів і студентів. Вип. 11 / за заг. ред. В. А. Каліш. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2023. С. 364-369. URL: <https://repository.gnpu.edu.ua/items/8d96c102-19ae-4ed9-861b-7ecf391cc833>

12. Коваленко К. М. Проблеми формування академічної доброчесності майбутніх учителів під час філологічних дисциплін. *Мова й література у проєкції різних наукових парадигм* : матеріали XIV Всеукраїнської студентсько-викладацької науково-практичної конференції (21 квітня 2023 р., м. Полтава) / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Полтава, 2023. С. 292-296. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11364>

13. Коваленко К. М. Академічна доброчесність як ключова складова гнучких навичок майбутніх вчителів початкових класів. *Початкова школа в новій освітній реальності: традиції й інновації, проблеми й перспективи* : матеріали I Всеукраїнської студентсько-викладацької науково-практичної конференції (18-19 квітня 2024 р., м. Полтава) / ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Полтава, 2024. С. 223-226. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11355>

14. Коваленко К. М. Умови формування академічної доброчесності у здобувачів освіти під час участі в наукових заходах ЗВО. *Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи* : збірник матеріалів II-ї науково-практичної конференції за міжнародною участю. Том 2 / за наук. ред. О. В. Чепелюк, В. Д. Філіппової, В. М. Демченка. Хмельницький: ХНТУ, 2025. С. 376-378. URL: <https://zenodo.org/records/15041563>

15. Коваленко К. М. Соціальні мережі та їх вплив на академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти. *Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates: Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Internet Conference (6-7 February 2025, Dnipro)*. Dnipro: FOP Marenichenko V. V. С. 177-179. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/02/Conference-Proceedings-February-6-7-2025-1.pdf>

ABSTRACT

Kovalenko K. M. Formation of Academic Integrity of Students in the Educational Environment of Pedagogical Universities. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 011 Education, Pedagogical Sciences. State Institution “Taras Shevchenko Luhansk National University”, Lubny, 2026.

The dissertation is a theoretical and experimental study of the problem of forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities.

The relevance of the research topic is determined by the need to resolve contradictions between:

the societal need for competent teachers as carriers of ethical norms, models of academic culture, and high standards of academic integrity in professional activity, and the insufficient formation of these qualities among students within the educational environment of pedagogical universities;

the demand for future teachers as transmitters of the values of academic integrity and the absence of a holistic system for its formation in pedagogical universities;

the legal consolidation of the principles of academic integrity, the digitalization of education, and the increasing risks of academic misconduct, and the insufficient effectiveness of the practical implementation of these principles within the educational environment of pedagogical universities on the basis of values and student self-regulation.

The need to overcome these contradictions determined the tasks of the study, on the basis of which generalized conclusions were drawn. A theoretical analysis of the problem of forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities was carried out.

Within the framework of the study, the definitions of the following concepts were clarified: “academic integrity,” “principles of academic integrity,” “norms and rules of adherence to academic integrity,” “educational environment of pedagogical universities,” “process of professional training of students in the educational environment of pedagogical universities,” and “technology for the formation of academic integrity.” On this basis, the key concept of the study — “academic integrity of students of pedagogical universities” — was defined as an integral personal and professional quality of a future teacher as a carrier of moral example and a transmitter of educational values to future generations, manifested in an internally determined need to adhere to moral, ethical, and academic norms in educational, scientific, and future professional activities.

The structural components of academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities were identified and characterized:

the value-motivational component, which determines the system of knowledge about value orientations underlying academic integrity and motivation for various types of educational and future professional activities;

the cognitive component, reflecting a system of knowledge about academic integrity and its violations;

the activity component, characterized by the level of existing skills and abilities related to adherence to the principles, norms, and rules of academic integrity by all participants in the educational process;

the reflective component, which determines the desire for self-knowledge, self-assessment, and self-control, as well as pedagogical reflection regarding the formation of norms and rules and the avoidance of violations of academic integrity.

In order to form academic integrity among students within the educational environment of pedagogical universities, a technology for the formation of academic integrity was theoretically substantiated and developed. It is defined as a holistic educational process consisting of a set of forms, methods, means, and resources of the educational process united by a common goal and unity of

implementation, aimed at forming academic integrity among students of pedagogical universities, namely positive motivation, an integrated system of knowledge, skills, and abilities to adhere to the norms and rules of academic integrity in the educational environment of a pedagogical university and to implement them in future professional activities.

The main components of this technology include the following blocks:

conceptual-target block (goal, objectives, educational paradigm, scientific approaches, principles);

content-procedural block (content of the technology, structural components of academic integrity, technological tools for forming academic integrity, stages of forming academic integrity);

diagnostic-analytical block (components, criteria, levels, result, and its analysis).

The stages of implementation of the technology for forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities were determined. In particular:

the motivational-target stage, which involved awareness of the personal and social significance of adhering to the norms of academic integrity in one's own learning process and in transmitting these norms to future generations;

the technological stage, aimed at ensuring the solution of tasks related to the development of structural components (value-motivational, cognitive, activity, and reflective) and focused on forming knowledge, skills, and abilities to adhere to the norms and rules of academic integrity, as well as the ability to transmit them to future generations in professional activity;

the reflective-corrective stage, which ensured self-analysis and the formation of an individual path of adherence to the norms and rules of academic integrity with subsequent correction, as well as the desire to transmit these norms and rules in future pedagogical activity.

The effectiveness of the technology for forming academic integrity of students in the educational environment was experimentally verified. The

application of the experimental technology for forming academic integrity of students in the educational environment of a pedagogical university produced a positive effect, which confirmed its effectiveness and the necessity of its implementation in the educational practice of pedagogical higher education institutions.

The scientific novelty of the research lies in the fact that a technology for forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities was theoretically substantiated, developed, and experimentally verified as a set of rational forms, methods, and means of the educational process united by a common goal of functioning and unity of implementation. It is aimed at forming academic integrity on the basis of values, an integrated system of knowledge about the principles, norms, and rules of academic integrity, as well as skills and abilities to adhere to them, reflective learning skills, self-control, and professional pedagogical activity. A structural-functional model of the technology for forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities was developed, represented by the unity of three blocks: conceptual-target (goal, objectives, result, educational paradigm, approaches, principles), content-procedural (types of activities, methods, means, stages of the technology), and diagnostic-analytical (components, criteria, levels, result). The author's interpretation of the concept "academic integrity of students of pedagogical universities" was presented and its structure was substantiated.

Further development in the dissertation was given to methodological approaches to forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities; scientific ideas about the content and structure of academic integrity of students in the educational environment of pedagogical universities; and criteria with corresponding indicators of the formation of academic integrity of students.

The practical significance of the research results is determined by the development and implementation in the practice of higher education institutions

that train students of pedagogical specialties of a technology for forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities. To ensure the effectiveness of this technology, the content of educational components of general and professionally oriented training was updated, elective courses such as “Fundamentals of Academic Integrity”, and the self-education management program “Academic Integrity of the Teacher: Professionalism or a Requirement of Society?” were introduced; participation in the University School of Academic Integrity was organized; and students independently developed their own compendium “Academic Integrity in Educational Institutions.”

Keywords: academic integrity, students of pedagogical universities, educational environment, technology for forming academic integrity of students within the educational environment of pedagogical universities.